

(დასასრული)

აი, ამ დღეებს დიხსაც უნდა მივსდევდეთ, დღესაც ფარტაზისა და გუბაზის შთამომავალი.

ამირანის ეპოხიდან ნაანდერძ— ევი სიკეთისათვის ბრძოლის და ღირსების დაცვის იდეა ქართული კულტურის წამყვან თვისებად მოჩანს. „ბორცების დაძვრით“ სიკეთის ზეიმის რუსთველური პრობლემა ქართული აზროვნების, ქართული ხასიათის, საერთოდ ქართული ცხოვრების წესის დედო ძარღვი და დულაბია. ქართველ კაცს ოდითგანვე გენტი— იკურად მოსდევდა მებრძოლი ხასიათი, შინაგანი გზება და შეუპოვრობა, მას უჭირდა შეგუება უსამართლობასთან, უზნობასთან.

დავაკვირდეთ: რა არის ქართველისთვის მთავარი, წარმართველი ვნება, სტიქიონი? ჰიროთა ძლიერის პათოსი, ეროვნული იდეის ერთგულება, პიროვნული ღირსების აღიარება და დაცვა. ეს მოტივები თავის დრამატულ გამოხატულებას პოეტურ ჰეროიკულად აღრეული, მკრთოლოგიური ავთოგრაფიული პროზიდან ავიღოთ „შუშანიკის წამება“ იაკობ ცურუაველისა, ან იოანე საჭანისძის „აბო მარტვილი“.

ეს არის თავიანთი მსოფლმხედველობრივი მრწამსის, ზნეობრივი პრინციპების დასაცავად შემართული ძლიერი პიროვნებების სამკვდრო— სასიცოცხლო ჰილილი. შუშანიკი და აბო უპირველეს ყოვლისა ზნეობრივი იდეალებსათვის თავდადებული მარტვილები არიან.

ამ და მომდევნო ხანის სხვა ნაწარმოებებში გამჟღავნებული მოტივური ხაზად იკვეთება რწმენის უძლიერელობის ფაქტორი. აქცენტი კეთდება სწორედ სიკეთისა და სათნოების საწყისზე, რომელიც სრულყოფილ ხელს პიროვნებას, რწმენის გარეშე პიროვნება არც არსებობს, ის ფიქციაა.

ანდა ავიღოთ მეექვსე საუკუნეში შუამდინარეთიდან ქართლში სამოღვაწეოდ მოსული ცამეტი ასურელი მამა იოვანე ზედანელის მეთაურობით. რა რჯიდა მათ, რა შინაგანი მოტივები აძლიერებდათ ამ ბრძენკაცებს, რომლებიც იგივეებდნენ პირად ცხოვრებისეულ სიამებებს და სულიერი მარტვილობის გზით სწევდნენ ერთ უთქმელ განმანათლებლურ მოღვაწეობას? უპირველესი მათი მიზანი იყო შერყვნის ზნეობრივი პრინციპების განმტკიცება იმუამინდელ საქართველოში, ხალხის სულიერი აღორძინება, სათნოებით, სიყვარულოთ, ღირსების გრძობით, პატრიოტული სულიკვეთებით, მათი დამუხტვა.

უმთავრესი მაინც ჩვენთვის, მათი შთამომავლებისთვის ის ზნეობრივი გამოცდილების მაგალითია, რომლის ბადალი სხვა ხალხების ისტორიაში ძნელად იძებნება.

სწორედ ეს მომენტი, როგორც უმადლესი ზნეობრივი ვალდებულება, უბიძგებდა ცოტენ დადიანს, წასულიყო ანისს და თავის პატივყარულ მებრძობთან ერთად დაწოლილიყო მზეზე.

ეს ზნეობრივი ვალდებულება აძულდა მეფე დემეტრე თავდადებულს ხლებოდა ურდოში არღუნ—ყანის და სასიკვდილოდ გადაედო თავი.

სწორედ უმადლესი ზნეობრივი იმპულსი კარნახობდა თვედორე მღვდელს ლუარსაბ მეფის ადგილსამყოფელის—ცხირეთის ციხისგან აერიდებინა მტერი და ამით ფაქტურად აოხრებისაგან გადაერჩინა ქვეყანა. ბედნიერებაა, რომ ამ სულიკვეთების, ამ ღირსების კაცები, კემშარიტი მამულიშვილები არ დაღუპულან საქართველოში.

საუკუნეების მანძილზე ფიქსირებული გამოცდილებაა „რაც მეთია კანონი და ბრძანებები, მით მეთია ქურდი და ავაჯაი“. ხსნა სულიერ, ზნეობრივ სრულყოფილებაშია.

ამიტომაც მიუთითებდა თავის

აზე ტრაგიკულ შეგრძნებას ის ბადალებს, რომ არ არის ერთიანობა ადამიანებში, დარღვა საზოგადოებრივი ცნობიერება.

დარღვეული სახელმწიფოებრივი სტრუქტურების, მოშლილი სოციალური გარანტიების, ეკონომიკური სისტემების აღგენა რეანიმაციას უფრო მოეხდებოდა, ვინემ დარბეული სულიერების, ზნეობის გაჭანსაღებას. ამაზე უნდა ვიფიქროთ ყველამ.

ჩვენ უნდა ღრმად გავიცნოთ ერთ ქართული ხასიათის წინააღმდეგობრივი ბუნება. მოგვცხენება ყველას, რომ ზოგადქართულ ხასიათში ორი პოლუსი იკვეთება. ერთში დომინირებს

კეთების გამოვლინება ილია ქავჭავაძის მოთხრობა „ნიკოლოზ გოსტაშვილი“, როცა ქართველი მეომარი სიცოცხლეს ჩუქნის დამარცხებულ თათარს.

ეს შემწყნარებლობა ბევრჯერ გამოუვლენია ჩვენს ხალხს უცხო ტომელთა მიმართ. მაჩალია, ბევრჯერ გვაგონო ამდგვარმა ტოლერანტობამ, მაგრამ საქართველოს ისტორიაში „პაგრომების“ თუნდაც ერთი ფაქტიც არ ფიქსირდება.

ქრისტიანული დამთმობლობის ფანტასტიკური გამოვლინება გახლდათ კანონიერი ხელისუფლების, პრეზიდენტის დამოკიდებულება შეიარაღებული ოპოზიციისადმი, ამ ფაქტს დღეს სხვადასხვა

რამ სახეზეა მეორე უბედურება— სულისშემწეოთავე ქრტიანობის სულში დაღეკილი, მანველებური გულგრილობა და ეგოიზმი, სულიერი სიყრუე, როცა გულმოწყალებისა და თანალობის ნერვი ატროფირებულია.

აი, ეროვნული მოძრაობის ძალიან აქცენტირებული უნდა გავუღვიძოთ ადამიანებს სურვილი იმისა, რომ დაინახონ მის გვერდით თვისტომის ბეჩავი ყოფი, დაეხმარონ მას, ამ მხრივ ყოველი დაძრა ჩვენში. ამის მაგალითია თუნდაც სამეგრელოს აღორძინების ფონდის დაარსება. უკვე შემოდის შემოწირულობანი. არის ფაქტები, როცა კონკრეტული საწარმოები, ფირმები, ასოციაციები, ინდივიდები გარკვეულ თანხას ურიცხვენ ინვალიდთა ასოციაციას და ა. შ.

დიდი ფრანგი მოაზროვნე მონტენი წერდა: „სულიერ სრულყოფილებას იმდენი საფეხური აქვს, რამდენი საყენიც მიწიდან შეცამდება“. მას მოყავს ასეთი მაგალითი: „როდესაც ცხენს ყიდულობენ, მას ხსნიან „აღკაშულობას და ისე ათვალიერებენ“. ასე უნდა იქონოს ადამიანის შეფასებისას, ქონება, თანამდებობა, გარკვეული გავლენა საზოგადოებაში — ეს გარეგანი სამკაულებია: მთავარი საზომი უნდა იქონოს მისი ზნეობრივი მონაცემები, მისი შინაგანი ადამიანური არსი, ღირსების საწყისი.

ძნელია, რთულია დღევანდელ პრაგმატულ ეპოქაში ადამიანების განთავისუფლება ხორციელი ვნებების ბორკილებისაგან. მაგრამ ამ მიმართულებით მუშაობა ჩვენი ეროვნული იდეოლოგიის უპირველესი საბრძოლო ამოცანად უნდა დავისახოთ, უნდა დავუბრუნოთ ადამიანებს უფლის რწმენა და სიყვარული. ყოველ კემშარიტ ქართველს გულში ზარივით უნდა ურევდეს ბიბლიასული შეგონება: „ხელმოკერილი ნუ იქნები შენი ღარიბი მოძმის მიმართ. მიეცი და ნუ ინალღვებს შენი გული მიცემისას, რადგან ამისათვის გაკურთხებს უფალი, შენი ღმერთი, ყველა შენს საქმეში და ნამაგარში“.

ეროვნულ მოძრაობას სხვა ობიექტურ, თუ სუბიექტურ ფაქტორებთან ერთად უდღესი ზიანი მიყენა სწორედ ზნეობის დეფიციტმა. უფრო სწორად, უზნეობამ. ერთბაშად იჩინა თავი ქართველი კაცის დამაქცევლურ თვისებებმა: შურმა, ორჯულობამ, თვითგანდიდება, პატივმოყვარეობამ და ა. შ.

სახეზეა სულმოკლეობის ორი სახეობა: უზნეობა, რომელიც უმეცრებიდან მოდის უზნეობა, რომელიც სქტანისეული ფსევდოცოდნით არის ნაკვები. ორივე ეს განწყობილება კი პროცირებულია ძირითადად შურისა და შურისძიების ვნებაზე რომელიც მთლიანად ანგრევს პიროვნების ცნობიერებას და მიყავს იგი სრულ მარაშამდე. ქართველ ერს უდიდესი ძალი— შუღლი მანკის დასაძლეად. ჩვენ უნდა დავბრუნოთ ის სულიერება და ღირსება, რითაც უფლია წინაპარს ისტორიის ნარეკლიან გზაზე.

ვიღოვართ ღირსებით

ღირსება ბატონი კონსტანტინე გამსახურდია: „ჩვენ ვერაფრის დიდებით ვერ შევძლებთ ქართველი კაცის სულიერ აღორძინებას, თუ ენერგიულად არ ავაშოქმედებთ ისეთი ინსტიტუტები, როგორც პართული ოჯახი. ქართული ლიტერატურა, ქართული ეკლესია, ქართული ხელოვნება“.

ამ მხრივ ჩვენთან არსებული ვითარება საგანგაშოა. ამ ვიდეოკასეტების ბუმმა შესაძლოა, აქ აღმოიქმნოს ვახტანგ ბოქორიშვილის თქმისა არ იყოს, „სულს სეფსისი“ დამართოს ჩვენს ახალგაზრდობას. პორნოგრაფიისა და სისასტიკის ფილმების ეს ტალღა თუ არ გაიფიქტრა, თუ რაღაცნაირად ცენზორის ფაქტში არ გატარდა, ძალზე სავალალო შედეგებს მოვიძიებთ.

ამიტომაც მინდობენ ყოველთვის ბატონი ზვიად გამსახურდია განსაკუთრებულ სიფრთხილზე, რათა დასავლეთის ფსევდოფასეულობების ტოტალურმა ექსპანსიამ არ დააზიანოს ჩვენი ხალხის ეროვნული, თვითმყოფელი სული, მისი ეროვნული მენტალიტეტი.

ცნობილია, რომ მოქალაქე ქეთა ურთიერთობის ეტიკეტი წარმოაჩენს ქვეყნის, კუთხის კულტურულ სახეს. ეს ეტიკეტი აქალიბებს საზოგადოებას, განაპირობებს მის სულიერ მდგრადობას.

ჩვენდა სამწუხაროდ, ეს ეტიკეტი იმდენად დაბალ დონეზე ჩამოქვეითებული, რომ საერთო შემფოთებას იწვევს. ჩვენ შორს ვართ იმ აზრისაგან, რომ ეს პრობლემა აშუამინდელი სოციალური, ეკონომიკური, პოლიტიკური, ეთნიკური ფაქტორებისგან განცალკევებულად გავიაროთ, მაგრამ შექმნილი პირობებით უზნეობის და მანკიერების ამ ბუმის გამართლება ყოველად უშედეგელია.

უბედურებაა ეს ჩვენი, რომ ლამის საზოგადოების ერთი ნაწილი გადაიჩნია ღირსეულად მოქცევას. ახალგაზრდების არც თუ ისე მცირე ნაწილი თავის ქცევებს ცხოველების დარად შიშველ ინსტიტუტზე ბნელ შინაგან იმპულსებზე ამყარებს. განსწირდა მოქალაქის გაქურდვის, გაძრცვის, შეურაცხყოფის, ზნუჩად აგდების, მოკვლის ფაქტები. ქართველთა შორის დაძრწის შური, სიძულვილი, ტყვია. კანური სულის ასეთ აწვავებას ვეღარ უძლებს ადამიანი. ყველ—

ღირსეული ზნეობა, ერთგულების მარადიული იმპულსი. ამ მხრივ უნიკალურია ცოტენ დადიანის სახე, რომელსაც ანალოგი არ მოეპოვება მსოფლიო ისტორიაში.

მაგრამ ქართველი კაცის ორბუნებოვნება ითავსებს ზურბაერისთვის, იასე ფალავანდიშვილის, ყორღანაშვილის ტიპსაც, როგორც ორგულობის, მოღალატეობის სინონიმს.

ეროვნული ხასიათის ორი პოლუსი დააფიქსირა ხალხურმა ზეპირსიტყვიერებამაც მინდიას და მურმანის სახით. მინდია გულმოწყალების, სიკეთის, უნივერსალური სათნოების გამოვლინებაა.

მისი სრული ანტიპოდაა, მურმანი. ბედნიერებას მისთვის მხოლოდ ერთ ასპექტი აქვს პირადი. მურმანის ტიპის პიროვნებისთვის დამახასიათებელია სრული ინდეფერენტში სიმართლისა და სამართლიანობის მიმართ. მათთვის საკუთარი მიზნების რეალიზების გზაზე არ არსებობს არავითარი ზნეობრივი ბარიერი.

ქართველი კაცის ზნეობრიობის ერთერთ უმთავრეს ნიშნად მიჩნეულია დიდსულოვნება, რაც რაინდულ ქცევაში ვლინდებოდა ისტორიულად. ამ რაინდულ ზნეობას არ ახასიათებდა კლასობრივი, ან ვიწრო კასტური კლასიფიკაცია. რაინდული ზნეობა სხეოდეთ როგორც წარჩინებულებს, ისე მდაბიობებსაც. ჩვენი წინაპარი უკადრებულს არ ივადრებდა, კულტის დონემდე აყავდა პატივისცემა ოჯახის, მშობლების, დედის, მცვალებულის, წინაპრების მიმართ. უცხოელი მისიონერები ხშირად იტყოდნენ ხოლმე: ოდისეული კაცი ისე თავაზიანად ირჭება, რომ ფრანგ მარკოზსაც შეშურდებოა.

სხვათაშორის მამა—პაპური ზნეობის განმტკიცების დიდ საქმეს თავის ხელს აწვევებდა სამეგრელოში დამკვიდრებული გამგებლობის სისტემა. დიდმა ნიკო დადიანმა, ოდიშის სამთავროს მოურავმა და მსაჯულთუხუცესმა შემოიღო ქცევის წესების სეციალური კრებული „დასტურ—ლამა“.

რაინდული ზნეობის საოცარ გამოვლინებად არის მიჩნეული არსენას სახე ქართულ ზეპირსიტყვიერებაში. იგი მოღალატე ფარსადანს სიცოცხლეს ჩუქნის, რაინდული მეომრული სულის

ნაირ ინტერპრეტაციას აძლევს. ჩვენი აზრით, ეს იყო ზედმიწევნით ტრაგიკული რამ, მაგრამ იმადროულად ისტორიულად გარდუღული კომპარი, რომელმაც ფაქტობრივად ახალ ფაზაში უნდა გადაიყვანოს სრული ორგულობისა და მპარტავნული თავკერძობის ფაზიდან საყოველთაო ერთგულების, ერთიანობის განზომილებაში.

ყველამ უნდა ვიწამოთ ქართული ზნეობის, დავითისეული ზნეობის რენესანსი.

მკითხველს კარგად მოეხსენება, რომ ერთერთი უპირველესი მაღლი ადამიანისა მისი სიქველეთაა. იგი, როგორც ზნეობრივი კატეგორია ყოველთვის შთაგონებულია გარკვეული შინაგანი სურვილით, იმპულსით, იდეით. ისტორიიდან ფიქსირდება ფაქტები, როცა ქართველი, კემშარიტი მამულიშვილები თავიანთი ქონების მნიშვნელოვან ნაწილს დებდნენ საერთო, საქვეყნო საქმის საკეთილდღეოდ. მეტწილ შემოსევებში აღრესატი ქველმოქმედებისა ხდებოდა კონკრეტული პიროვნება, კერძო პირი. საქმარისია დავასახელოთ ცნობილი ბიზნესმენების ზუბალაშვილის, სარაჯიშვილის, პაკორიას და სხვათა რაინდული სიქველეთი. როცა ისინი ერის სულიერი, თუ ეკონომიკური წინ წაწევის სფეროში საკუთარ ინიციატივებს ავლიდნენ.

რატომ არის მიჩნეული ეს და სხვა უთვალავი მაგალითი კემშარიტი ქველობის გამოვლინებად? უდაოდ, იმიტომ, რომ აღნიშნულ ქმედებას სხვა რამ ქვენა მიზანი არ ამოძრავებს. სარგებლით, დიდებით, შიშით და სხვა არაეთიკური ზრახვებით შთაგონებული სიქველეთ არ მიიჩნევა ნამდვილ ზნეობრივ ქმედებად.

საბჭოურმა სინამდვილემ სხვაათას უბედურებასთან ერთად ქველმოქმედების სურვილი ჩაკლა ადამიანებში. ან როგორ შეიძლებოდა პიროვნებას თავი გამოედო რომელიმე ღარიბი, შეკრევილი მოყვასის დასახმარებლად, როცა ქურდობა ცხოვრების ნორმად იყო აღიარებული, როცა მის მიერ უკანონო მაქინაციებით მონაგარ არაღვალისი რებულ ქონებას აკრძალვის, დაფარვის ტაბუ ჰქონდა დადებული.

დღეს ეს ტაბუ ასე თუ იხე ხსნილი აქვს ადამიანებს. მაგ-

ღირსეული ზნეობა, ერთგულების მარადიული იმპულსი. ამ მხრივ უნიკალურია ცოტენ დადიანის სახე, რომელსაც ანალოგი არ მოეპოვება მსოფლიო ისტორიაში.

მაგრამ ქართველი კაცის ორბუნებოვნება ითავსებს ზურბაერისთვის, იასე ფალავანდიშვილის, ყორღანაშვილის ტიპსაც, როგორც ორგულობის, მოღალატეობის სინონიმს.

ეროვნული ხასიათის ორი პოლუსი დააფიქსირა ხალხურმა ზეპირსიტყვიერებამაც მინდიას და მურმანის სახით. მინდია გულმოწყალების, სიკეთის, უნივერსალური სათნოების გამოვლინებაა.

მისი სრული ანტიპოდაა, მურმანი. ბედნიერებას მისთვის მხოლოდ ერთ ასპექტი აქვს პირადი. მურმანის ტიპის პიროვნებისთვის დამახასიათებელია სრული ინდეფერენტში სიმართლისა და სამართლიანობის მიმართ. მათთვის საკუთარი მიზნების რეალიზების გზაზე არ არსებობს არავითარი ზნეობრივი ბარიერი.

ქართველი კაცის ზნეობრიობის ერთერთ უმთავრეს ნიშნად მიჩნეულია დიდსულოვნება, რაც რაინდულ ქცევაში ვლინდებოდა ისტორიულად. ამ რაინდულ ზნეობას არ ახასიათებდა კლასობრივი, ან ვიწრო კასტური კლასიფიკაცია. რაინდული ზნეობა სხეოდეთ როგორც წარჩინებულებს, ისე მდაბიობებსაც. ჩვენი წინაპარი უკადრებულს არ ივადრებდა, კულტის დონემდე აყავდა პატივისცემა ოჯახის, მშობლების, დედის, მცვალებულის, წინაპრების მიმართ. უცხოელი მისიონერები ხშირად იტყოდნენ ხოლმე: ოდისეული კაცი ისე თავაზიანად ირჭება, რომ ფრანგ მარკოზსაც შეშურდებოა.

სხვათაშორის მამა—პაპური ზნეობის განმტკიცების დიდ საქმეს თავის ხელს აწვევებდა სამეგრელოში დამკვიდრებული გამგებლობის სისტემა. დიდმა ნიკო დადიანმა, ოდიშის სამთავროს მოურავმა და მსაჯულთუხუცესმა შემოიღო ქცევის წესების სეციალური კრებული „დასტურ—ლამა“.

რაინდული ზნეობის საოცარ გამოვლინებად არის მიჩნეული არსენას სახე ქართულ ზეპირსიტყვიერებაში. იგი მოღალატე ფარსადანს სიცოცხლეს ჩუქნის, რაინდული მეომრული სულის

გ. თაღლია.

ამ დღეებში, ზუგდიდში, ჩატარდა საქართველოს კანონიერი ხელისუფლების უზენაესი საბჭოს მორიგი სესია.

1. რას მოელოთ სესიისგან? 2. აფხაზურ-ქართული კონფლიქტის თქვენური კომენტარი. 3. რას ეტყვი ქართველ ერს ამ გასაჭირის უახლეს? 4. რა იხსნის საქართველოს? ამ საერთო შეკითხვებით მიმართა რედაქციამ უზენაესი საბჭოს დეპუტატებს ზურაბ ბუჩქაძეს, ბიძინა ლანბაძეს, ირინა ტალიაშვილს და საქართველოს ეროვნული ხსნის მოძრაობა-წინააღმდეგობის ფრონტის მთავარი კომიტეტის წევრს, „მრგვალი მაგიდის“ წევრს მმრის მუხარამიძეს-სესიის დაწყებამდე.

ზურაბ ბუჩქაძე — 11. პარლამენტს, როგორც კანონიერი ხელისუფლების საკანონმდებლო ორგანოს არ შეუწყვეტია ფუნქციონირება — მან რამდენიმე სესია უკვე ჩაატარა, მართალია, საქართველოს ფარგლებს გარეთ, მაგრამ კანონიერი ხელისუფლების ეგიდით. მორიგი სესია, დარწმუნებული ვარ, კიდევ ერთხელ მოაზღვრს ეროვნული მოძრაობის კონცენტრაციას და მის გარშემო დაჯგუფებას იმ ძალებს, რომლებიც საბოლოოდ გადაწყვეტენ საქართველოში კანონიერების აღდგენის საქმეს.

2. ამ ხელისუფლების პირობებში ეს ომი წაგებულად მიიჩნევა. მისი დამთავრების საუკეთესო ვარიანტი აფხაზეთის ავტონომიის აღდგენაა, მაგრამ არა იმ შინაარსით, რაც თუნდაც არსებულ წლებში ჰქონდა. აფხაზეთიდან ქართული ჯარის გამოყვანა საბოლოოდ დაარწმუნებს აფხაზს გამარჯვებაში და ამ ტერიტორიაზე ქართულ მხარეს დასახლების საშუალებასაც არ მიწევს. ეს უნდა სცოდნოდეთ აფხაზეთთან ომის წამოწყებთ, მათ უნდა სცოდნოდეთ, რომ აფხაზეთის ხელყოფა რუსეთის ინტერესებთან დაპირისპირება იქნებოდა და საქართველო ისეთ პირობებში, რი გორშიც დღეს იმყოფება, ამ ომს ღირსეულად ვერ დაამთავრებდა. საქართველო რუსეთთან შეზღოვებას მხოლოდ მაშინ შესძლებს, თუ მას მთელი კავკასია დაუდგება გვერდით.

3. დღეს თ. თოეთული ქართველი თავისებურად პოლიტიკოსი უნდა იყოს. აქტიური პირი უნდა იქნება მისცემს მას შესაძლებლობას

გადაწყვიტოს თავისი ნება და ყოველგვარი წინააღმდეგობები დაძლიოს. აუცილებელია ერის გაერთიანება, მხოლოდ ერთ მუშტად შეკრულ ხალხს შეუძლია არ დაუშვას კონსტიტუციის ხელყოფა, რაც ყოველგვარი ნგრევისა და ქაოსის ძირითად მიზეზს წარმოადგენს.

4. იარაღა კი არა, ერის ნება უნდა გადაწყვიტოს ქვეყნის ბედი. საქართველო გადაჩენება, თუ კანონიერი უზენაესი საბჭოს არჩევნების

რების აღდგენის მოთხოვნით გაერთიანდება ერთი.

ბიძინა ლანბაძე — 1. სესიის ჩატარებას ბევრი მნიშვნელოვანი მომენტი ჰქვს. ქართველ ხალხს შესაძლებლობა მიეცემა, დარწმუნდეს რომ კანონიერ პარლამენტს მუშაობა არ შეუწყვეტია, რომ ის ისევ არსებობს და იბრძვის კანონიერების აღდგენისათვის, საქართველოს გადარჩენისათვის.

2. ეს ომი თავს მოხვეულობდა ხელისუფლებას დასაყრდენად. მხოლოდ არა აფხაზებს და ქართველებს შორის, არამედ იმპერიას და საქართველოს შორის. იხსნის საქართველო და ქვეყნდება, დაუძლიერება, დაწვევრება გახლავთ. საბოლოო მიზანი კი „სნა“-ში მესვლა და ახალი იმპერიის შექმნა. ყოველივე ამის სულის მძღველი შევარდნაძე-ქარბინაბას ალანსი და მისი კავშირია იმპერიულ ძალებთან. დღის წესრიგით ქართველი ერი შესძლებს საერთო ენის გამოხატვას აფხაზეთთან და კონფლიქტი მოგვარდება.

3. მივმართავ ჩემს ერს შეიკრას რწმენითა და სიყვარულით, როგორც ეს ოდითგანვე ჩვეოდა ჩვენს ხალხს, დაიხაროს სიმათლეს და იბრძოს თავისუფლებისათვის, სხვა გზა ჩვენ არ გვაქვს.

სული აქვს, როდის ჩათვლება ხისხისღვრა, მსოფლიოც მხრს გვიჭერს, როგორც ჩანს. მაგრამ არძინება არ თმობს თურმე. წარმოიდგინეთ ერთ არძინებას მთელმა ქსოფლით აფხაზეთი ჰერ გამოაჩაყვა ხელიდან. ხაზგამხით ავღნიშნავ: ეს არის რუსეთს საქართველოს ომი, რომელიც პროკომუნისტურმა ძალამ წამოიწყო ჯერ კიდევ... დეკემბერში.

3. ქართველებმა სულის მხნეობა უნდა შევიწარმოოთ... ხანდახან ვფიქრობ, რომ ყველაფერი მორჩა და გამოსავალი არ არსებობს. არადა, რატომ? ქართველებს უფრო მძიმე მდგომარეობა დანაც გვიპოვია გამოსავალი. მთავარია

ირინა ტალიაშვილი —

1. ჩვენ ვიკრიბებით, რომ კიდეც ერთხელ დავსხდეთ ერთად, ვიფიქროთ, ვიმსჯელოთ ჩვენი ქვეყნის ბედზე და ვიპოვიოთ ამ გაჭირვებიდან გამოსავალი გზა. ვფიქრობ, ეს ერთგვარი სულიერი თანადგომა იქნება ქართველი ხალხსადმი, რომელსაც დღესაც ისე უყვარს თავისი რჩეულები, როგორც მაშინ, უზენაესი საბჭოს არჩევნების

დღეს, ძალიან მძიმე პირობებში გვინდობა მუშაობა. გადატანული რეპრესიების შედეგად დღეს დღის რისკია ასეთი შეკრების მოწყობა. ღმერთმა უწყის რა მოაყვება ამას, მაგრამ ჩვენი გვიღვას ჩვენი ხალხის გვერდით ვიყოთ მისი ყველა უბედურებისა თუ ტრაგედიის უახლეს...

2. ეს არ არის აფხაზურ-ქართული კონფლიქტი. თქვენ იმეორებთ იმ ტერმინს, რომელიც პროკომუნისტებმა შექმნეს. ეს არის ომი რუსეთსა-საქართველოს შორის. მისი უჭეუტად წამოწყება შევარდნაძე, ჩემი აზრით თვითრუსეთის დავალებით. კონფლიქტია როცა ადამიანები აზრობრივი განსხვავების გამო ურთიერთობებს ვერ აგვარებენ. აქ კი ხალხი იღუპება, ქალაქები ინგრევა, ერთი წელია ხასხასი არ შეშრობია ქართულ მიწას, ეს ომი, ნამდვილი ომი.

სასაცილოა, ბავშვებიც არ მოტყუვდება. იოიქოს შევარდნაძე ჩქაროებს. ომის დამთავრებას, თითქოს ელოდნაც ერთი

სული არ დავცით. თორემ დავმარცხდებით. სინხევე უნდა შევიწარმოოთ, ვილოცოთ. გულთ, თ რულად ვილოცოთ. ბებიაჩემი ბავშვობიდან მასწავლა ასეთი ღოცვა. თვითონაც კარის ზღურბლიდან ჩაიშვებოდა, პირველს გადაიწერდა და ჩუმიდ ღოცულობდა „ღმერთო, სულით გამაძლიერეო“. ჩვენ ბევრი ცოცხა გვაქვს, მაგრამ თუ სინანულით შევინანიებთ, მოგვეტევა.

4. საქართველოს რა იხსნის? შევარდნაძემ ერთგან თქვა: „ომის დროს ხდება ერის სახელმწიფოებრივი ჩამოქალიბება“. ომი აერთიანებსო ერს. სამეგრელო იძულებით ჩაერთო ამ ომში. ბიჭებს უჭირთ სამთავრობო ჯარის მებრძოლებთან ურთიერთობა. არ ენდობიან მათ. ისინიც ვერ ენდობიან აქეთა მხარეს, რადგან იციან დასაშვებს და დანაშაული არ ეპატიებათ. რაც დღეს ხდება მოჩვენებითი გაერთიანებაა. მაგრამ არც გახეობილი და გაყოფილი მგონია ჩემი სამშობლო. კემშარბიტი მამულიშვილები ყოველთვის ერთად დგა-

ნან კანონისა და სიმათლის დასაცავად. დღესანდღე მთავრობამ იცის, თუ რა გადარჩენს საქართველოს. იცის ეს პირადად შევარდნაძემაც. მხოლოდ კანონიერი ხელისუფლების აღდგენას, პრეზიდენტის დაბრუნებას შეუძლია ერის გადარჩენა. სხვაგვარად ვერ აღდგება ურთიერთდობა და გაგვიკრდება.

მმრის მუხარამიძე — 1. დაფიქრება იმისა, რომ საქართველოს კანონიერი ხელისუფლება უფლება, უზენაესი საბჭოს პარლამენტი მოქმედებს და უკვე საქართველოს ტერიტორიაზე აგრძელებს მუშაობას. თავისთავად დიდი ფაქტია.

2. აფხაზეთი საქართველოს განუყოფელი ნაწილია და ასევე დარჩება. შევარდნაძის მართლმეტყულო რეჟიმის მიერ ხელისუფლებად გაჩაღებული ომი გამიწვევს ქართველთა და აფხაზეთა გენოციდისათვის უნდა შეჩვენს ქართველთა და აფხაზეთა მშვიდობიანი მოლაპარაკების გზით.

3. ქართველმა ხალხმა უკვე გამოთქვა თვითი ნებასრული დაუმორჩილებლობა საბოლოო გამოთავისუფლების სურვილით. ხალხის სურვილი იყო ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის 108 თანამშრომლის გაცხადებაშიც. რომელიც აშუამინდელი მართლმეტყულო ხელისუფლების გაუქმებას (და არა გადადგომას) მოითხოვდა, განცხადებას ბუნებრივად მოჰყვა სახალხო პლენისციტი, რომელსაც „მრგვალი მაგიდა“ ხელმძღვანელობს (და რის ხაფუძველზეც შეიქმნება საერთაშორისო სამართლებრივი დოკუმენტი ამ რეჟიმის გასაუქმებლად.

4. საქართველოს გადარჩენის ერთადერთი პოლიტიკური გზა კანონიერი ხელისუფლებისა და პრეზიდენტის დაუყოვნებლივ დაბრუნებაა. და კიდევ ქართველი ერის შეუდრეკელობა, დაუთრგუნავი სწრაფვა თავისუფლებისაკენ.

საუბარი ჩაიწერა ნ. მონიძემ.

ღმერთო, სულით გამაძლიერე...

მმრის სტუმარი

შესანიშნავ ინტელიგენტს, მოამბავს, კარგ მეოჯახეს, მუზეუმის ყოფილ დირექტორს, პლატონ ჯიშარიანს უსრულდება დაბადებიდან ოთხმოცი წელი. ჩვენი კორესპონდენტი რევაზ ქორთუა შინ ეწვია მას და ინტერვიუ სთხოვა.

გთავაზობთ ამ ინტერვიუს: პლატონ პლატონ, გილოცავთ დაბადებიდან ოთხმოცი წლის შესრულებას, ვისურვებთ ხანგრძლივ სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას, ბედნიერებას.

თქვენ ოთხმოცი წლის სიმაღლიდან დაპყრებთ დღევანდელობას და ბევრი დასკვნის გაკეთებაც შეგიძლიათ!

— დიდი მადლობა, თქვენც ვისურვებთ ჯანმრთელობას და წარმატებას, რაც შეეხება დასაქმებას... ჩემის ფიქრით, საჭიროა სულიერი და ხორციელი აღორძინება. შრომის უნ-

კეთილად დამაშვრალი

არის დაბრუნება. არ ვარბა, რომ ერთმანეთს მკვეთრად დაუპირისპირდეთ და ბოლომდე ნება ვიპოოთ. მძიმე ბოროტებად აწვა ხალხს ძველი მეტოდები და კანონები, რომლებმაც თავისუფლება დაშრიტეს. ამჟამად მკაცრი ხელიც კი გამარჯობებული იქნება, რომ საბოლოოდ პარმონია დამყარდეს.

— თქვენ მუზეუმს ოცდახუთი წელი უხელმძღვანელებთ. ხომ არ გაიხსენებთ ეპიზოდებს თქვენი მოღვაწეობიდან?

— მართალი ვითბქით, მე ისეთ ასაკში ვარ, რომ უკვე მოგონებებით ვცხოვრობ. მასხენდება, სკოლის დამთავრების შემდეგ, როგორ ვმუშაობდი ჩაის ფაბრიკაში, მერე უნივერ-

სიტეტი და სკოლის დირექტორობა.

1941 წელს სამშულო ომში გამიწვიეს, სადაც ოთხი წელი ვიბრძოდი.

1945 წელს ზუგდიდის პედაგოგიურ ინსტიტუტში ვიყავი კათედრის ვაჟად, შემდეგ მუზეუმის დირექტორად გადამიყვანეს. მუზეუმში მუშაობის წლები იყო ჩემთვის აქტიური სამეცნიერო მოღვაწეობის დრო. ჩავატარეთ 25 სამეცნიერო სესია. აქედან 16 სესიის მასალები გამოიცა. სამეცნიერო სესიებზე მონაწილეობდნენ ისეთი მეცნიერები, როგორც იყვნენ: აქადემიკოსი მირიანე ძველია, აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი შოთა მესხია, აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაია.

ჩვენი მუზეუმის თანამშრომლები: ცილა ქირია, ელენოზა ცხაკია, თამარ ფორალიშვილი, კალისტრატე სამუშია, მამანტი პაჭკორია. სესიაში მონაწილეობდნენ: ბეგლარ გობეჩია, შოთა ხუბულავა, მირიანე ნარმანია, ისაკი ქორთუა, კარლო მიქაია, შალვა შენგელი და სხვები. ჩვენ პირველმა ჩავატარეთ რესპუბლიკაში გამსვლელი სესიები — სალინოში, სენაკში, ლიაში, რუხში. ცაიშში.

— თქვენ ახსენებთ პედაგოგიური ინსტიტუტი: ახლა ზუგდიდში ფუნქციონირებს დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი. რა შედეგებს გააკეთებდით?

— იყვნენ მაშინაც კარგი კადრები ინსტიტუტის ხელმძღვანელობდა ლალი ჯიქია, სასწავლო ნაწილის გამგე იყო იულია ძიმიტური. მათემატიკის კათედ-

რას უძღვებოდა ხარბონ ქირია, ისტორია—ფილოსოფიის შალვა დადიანი და ბ. შ.

ამჟამად თავისუფლების ძლიერი ნაკადი შემოიჭრა და ნიჭმაც გამოვლიცება და ფართო გაქანება ჰპოვა. შანსიც მეტია ცოდნის შექმნისა. ამბობენ, კადრებიც უფრო ცენზიანები არიანო. მე ვიცი რომ პროფესორ გრიგოლ ზვითის, მეცნიერებთა კანდიდატებს გონელი არა ხამიას, ჯანრი ნაყოფიას, პროფესორ მამანტი პაჭკორიას, ლოცენტ ჯემალ პაჭკორიას, მეცნიერებთა კანდიდატს გიზო ნარმანიას და ბევრ სხვას. ნამდვილად ღირსეული კადრებია.

— თქვენ, ცოტა არ იყოს ნაწყენი წახვედით მუზეუმიდან. მერე ერთი პერიოდი მეცნიერებთა კანდიდატი კაცი, ჩაისაც კრფდით, რადგან შვილები აბიტურიენტებიც გყავდათ. რას ფიქრობთ, ხომ არ იყო ეს წლები ილუზიის (დასასრული მე-4 გვერდზე)

ახალი არაფერი იქნება იმაში, თუ ვიტყვებ, რომ აფხაზეთი ყველა ჰემარტიკი ქართველის ტყველია. საყოველთაოდ ცნობილია ისიც, რომ ომს, პირველ ყოვლისა, სარდლობის მიერ გატარებული საბრძოლო ტაქტიკა და ჯარისკაცთა შემართება იგებს, ომის მთელი სიძლიერე კი, ალბათ, მაინც უბრალო მეომარზე გადადის. აქედან გამომდინარე, არ უნდა იყოს ინტერესმოკლებული მეომრის თვალთ დახედული და მის მიერ განცდილი ომზე

ჯარის წინსვლა. გადავიდოდით იერიშზე, ავიდებოდა რომელიმე სტრატეგიული მნიშვნელობის მქონე პუნქტს, გავმადგინებოდა, სულს მოვითქვამდით და მოგვიღოდა ბრძანება შტაბიდან: დაუბრუნდით საწყის პოზიციებს. ყოველივე ეს საუკუნოდ გამოიყურებოდა. საეჭვოდ გასიყურებოდა ისიც, რომ წინა ხაზზე მეომრებს ტყვია-წამალი აკლდებოდათ, ხოლო იგივე ტყვია-წამალი საწყობში ლპებოდა. გაგრაზე შეტევამ ცხადი გა-

სამხედრო მოქმედებებს მცოდნე და გამოცდილი ჯარისკაცები ჩაუყენონ სათავეში (თუ მოიძებნება საერთოდ ასეთი), თორემ ეს უაზრო მსხვერპლთა შეწირვა უფროა, ვიდრე ომი. მინდა კიდევ ერთ რამეზე ვთქვა ჩემი აზრი: ალბათ ყველას გაუვიწყრებელი გაქვთ ტელევიზიით გადაცემული ასეთი შინაარსის ტექსტი: —მა და ამ დროს მოწინააღმდეგე ქურდები დაუშინა ჩვენს საბრძოლო პოზიციებს. ქართული ჯარის ნაწილებმა მათ ცეცხლითვე უშავსეს. მოწინააღმდე-

გულიდის ვეტერან სკორტსმენთა საინიციატივო ჯგუფმა აფხაზეთში შექმნილ საგანგებო მდგომარეობასთან დაკავშირებით მოწოდებით მიმართა რესპუბლიკის სკორტსმენებს დადგენ საშუალოდ გაქირვების უამს ქვეყნის ერთიანობისათვის მებრძოლთა რიგებში. ჩვენმა მოწოდებამ აქტიური გამოხმაურება გამოიწვია და უკვე რეგისტრაციაში გატარდა მოხალისეთა პირველი ჯგუფი.

ბორცის ალდგენისათვის. ბორცისათვის სიკეთის გამარჯვებულს ჩვენ, ქართველ სკორტსმენებს მუდამ უნდა გვანსოვდეს. რომ სწორედ პრეზიდენტის ბატონ ზვიად გამსახურდიას მოწოდებამ ჩაუდგას სული ერის გამოთლიანება გაერთიანებას.

რა ხდება, ბატონებო, აფხაზეთში?

საუბარი. მე ვესაუბრე 20 წლის სტუდენტს ვანო ქურდიას, რომელიც მოხალისედ წავიდა აფხაზეთში, მონაწილეობა მიიღო გაგრის ავადსახსენებელ ბრძოლებში, მძიმედ დაიჭრა და ამჟამად მორე ჯგუფის ინვალიდი გახლავთ. გაგრის დაცემა ჯერჯერობით ამ ომის კულმინაციური წერტილია და უნდა ვივარაუდოთ, რომ ამა ამბის ირგვლივ მოქმედებს მოთქმა კიდევ კარგაზანს (გასტანს, უნდა აღინიშნოს, რომ გაგრაში მებრძოლთა უმრავლესობა თითქმის ერთსულოვნად მიუთითებს ერთიან, ორგანიზებული სარდლობის ქეზონობაზე და გაგრის დაცემის მიზნად არასწორ საბრძოლო ტაქტიკას ასახელებს. ასეა ეს მეომარიც: „... გაგრაში ყოველ წუთს იგრძნობოდა, რომ მეომრები ბედის ანაბარად ვიყავით მიტოვებული. მივიკრის და ალბათ კარგაზანს ვერ გავცემ პასუხს კითხვაზე, თუ ვისი ბრძანებით იქნა შეჩერებული ქართული

ხადა, რომ იქ მყოფი მეომრები ძალიან ლეკვებოვით გავცვიდეს. ეს მალე ყველასათვის გახდება ცნობილი, აფხაზეთში და მათმა ამფსონებმა კარგად იცოდნენ, სად იმყოფებოდა ჩვენი შენიღბული პოზიციებიც კი, და სწორედ იქ ხსნიდნენ მასობრივ ცეცხლს, სადაც ყველაზე მეტად გვიჭირდა. გაგრა სარეკორდოდ მოკლე დროში იქნა მტრის მიერ დაკავებული. ხოლო გაგრის მტრის ხელში გადასვლას რაც მოჰყვა, ყველას კარგად გვახსოვს. ბოლოს და ბოლოს რაშია საქმე — ომია თუ ომობანა. თუ თამაშია, 'გამცნონ, ზემო ეშელონებიდან და ბიჭებს ნუ ჩავხოცავთ უაზროდ. ერთხელ და სამუდამოდ უნდა გადაწყვიტოს ჩვენმა მთავრობამ: ღუნდა ომის მოგება თუ არა, ქართველ ერს ამ ომის მოგება უნდა, ხოლო ვინც ერის ნებას წინ აღუდგება, მისი ადგილი საქართველოში არ არის. უკვე დროა, აფხაზეთში მიმდინარე

გამ განცხადა ცოცხალი ძალია და მატერიალური ტექნიკის დიდძალი ზარალი. ჩვენი მხრიდან მსხვერპლი არ არის. — ამ ტექსტის მოსმენისას არასოდეს დაგაბადებოთ კითხვა, ნეტავ ჩვენებს არ ეყარებათ ტყვია და ჭურჭი თუ აფხაზეთს ეშლებათ და ქურდების ნაცვლად ყვავილებს ისვრიანო? თუ დაგაბადებიათ, მე ასე გიპასუხებო: იქ ქურდებიც ნამდვილია, ტყვეებიც და სამწუხაროდ ბიჭებიც ნამდვილად იღუპებიან. და ბოლოს, მინდა ვკითხო ჩვენს მთავრობას: მე აფხაზეთში ვიყავი, ვიბრძოლე, გამარჯვებაც ვნახე და დამარცხებაც, მძიმედაც დავიჭერი, ბევრი რამ ვისწავლე და გავიგე, მაგრამ ერთ რამეს ვერაფრით დავადგი თავი დე თქვენ შინდა გკითხოთ: რა ხდება, ბატონებო, აფხაზეთში? **ლავა ბარულაძე** | თუ ქურდების ტყვე ფაქტუალტეტის მე-3 კურსის სტუდენტი.

ყოველდღიურად მიმდინარეობს მოხალისეთა სასწავლო-საწვრთნო მეცადინეობები, კვალიფიციური სამხედრო სპეციალისტების ხელმძღვანელობით. ჩვენ გვწამს, რომ რესპუბლიკის სკორტსმენები თავიანთ სიტუვას იტყვიან არა მარტო საშუალოდ ერთიანობისათვის ბრძოლის საქმეში, არამედ აქტიურად იბრძოლებენ კანონი-

კეთილად დამაშვრალი

(დასასრული) **წლები?** — რა თქმა უნდა, ყველა ჩვენგანი ილუზიებს ვიყავით აყოლილი და ამ აყოლამ თითქოს სტიქიურობისა და ქაოსის ანომალიები შექმნა. იმიტომაც დღეს რომ მისგან თავის დაღწევა გვიჭირს და დაბნეულები დავიარებთ. მე მუზეუმშიდან დამხოვანის შემდეგ მართლა ვერფიდი ჩაის, მიჭირდა და ვერფიდი, მაგრამ შრომა არასდროს ყოფილა სასიცოცხლო. ამჟამად თვალეში სიწითლე დავკარგე, თორემ მზად ვარ, რაიმე ვაქეთო ჩემი ქვეყნისათვის, მე კარგად ვიცი ჩემი კუთხის ისტორია, მისი წარსული, გვაქვს უამრავი ბრწყინვალე ფორმები წარსული ცხოვრებიდან. აი, მათი შემოტანა და დამკვიდრება არ გვაწყენდა. პირიქით მეტ სიცოცხელეს შემოიტანდა, მეტად გაახალისებდა ჩვენს სტრუქტურ-

რებს. — თქვენ ოპტიმისტურად ხართ განწყობილი. ეს ალბათ ოჯახში სიმშვიდეს და ბედნიერებას გვგვრით. მით უმეტეს გვერდში შესანიშნავი მეუღლე, ბრწყინვალე პედაგოგი, ქალბატონი დარეჯან ცხადაია გყავთ, აგრეთვე ქალიშვილები, სიძეები. ნამდვილად ასეა, ჰემარტიკებისთან ძალიან ახლოს ხართ, მე ოპტიმიზმით ვცოცხლობ და სიცოცხლეს ჩემი ოჯახი მისანგრძობებს. უფრო ზუსტად, ჩემი შვილიშვილები: სალომე, ქეთევანი და შარადამი. ყველაზე მეტად რწმენის სიმტკიცე სჭირდება ჩვენს ერს ამჟამად. დაიბადა ახალი ღმერთი — ჰუმანიზმისა და ინტელექტისა და მან უნდა შევას სიბრძნე, სიყვარული და თავისუფლება. მადლობა ყველას, ვინც მომიკითხა, გავახსენდი და კეთილი სურვილები მისურვა.

გამოვიდა მორიგი ნომერი

ამ დღეებში მკითხველმა მიიღო სრულიად საქართველოს ეროვნულ-ბოლტიკური მოძრაობა „ჰყონდიდელის“ პერიოდული გაზეთის „ჰყონდიდი“ — მორიგი ნომერი. გაზეთი იხსნება ბატონ ზვიად გამსახურდიას მიმართებით აფხაზეთში დისლოცირებული ქართველი მეომრებისადმი. აქვე მოთავსებული სრულიად საქართველოს ეროვნული დაუმორჩილებლობის კომიტეტის, საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული გვარდიის მთავარი სამმართველოს ერთობლივი განცხადება, სადაც ბრალი ედება დღევანდელ ხელისუფლებას საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული გვარდიის სარდლის ვახტანგ (ლოთი) ჭობლიას მიმართ ცილისმწამებლური ინთორმაციის გავრცელებაში, რაც ერის გამოიშველ ქმედებას ისახავს მიზნად და კიდევ უფრო ხლენს ურთიერთდაპირისპირებულ მხარეებს. განცხადების ტექსტში აღნიშნულია, რომ „ამოქმედებულა ახალი მზაკვრული მექანიზმები, რაზე შეგზადონ ერი სამეგრელო-

სადმი, ფსიქოლოგიური უნდაბლობის ატმოსფეროს შესაქმნელად. და ყველაფერი კეთდება იმისათვის, რომ ხუნტისა და იმპერიის ფარული გარიგების კვლობაზე აფხაზეთის რაზმარების შემთხვევაში ერის წინაშე გამოინახოს განტყვევების ვაკი ჰემარტიკი ეროვნული ძალების სახით“. სრულიად საქართველოს ეროვნულ-ბოლტიკური მოძრაობა „ჰყონდიდელის“ სათაბიროს განცხადებაც აფხაზეთში მიმდინარე ომთან დაკავშირებითაა გაკეთებული. გაზეთი ბეჭდავს ინფორმაციას სრულიად საქართველოს ეროვნულ-ბოლტიკური მოძრაობა „ჰყონდიდელის“ ზუგდიდის საკრებულოს პირველი კონფერენციის შესახებ. აქვეა ნაწყვეტი ედემ კვიციანი მოხსენებიდან სათაურით „ჰყონდიდელური სიბრძნით აღმშენებლური შემართებით“. მკითხველისათვის სკანტარეუსა ლამარა შენგელის გრცელი წერილი „კიდევ ერთხელ ქრუსეთთან ხელშეკრულების შესახებ“.

სასამოვნოდ იკითხება გრცელი პუბლიცისტური წერილები: „ქართველთა ხე ცნობადისა“, და „ქართველებს ქართველობა მართებს“, რომლის ავტორები არიან გონელი არახამია და გოროგი კვანტალიანი. გაზეთ „ჰყონდიდის“ ნომრის სტუმარია მწერალი ქალი ჩინე ტალიაშვილი: „მე შევიძელი შემიქნა ციკლი, რომელსაც „ლორთული პუბლიცისტიკა“ ვუწოდებ. ეს არის, თუ შეიძლება ასე ითქვას, გოდების წიგნი, ჩემი ყოველდღიური გაწყობილება და განცდები მხატვრულ სიტუაში გადავიტანე“. ამბობს იგი. დარეჯან სანაიას „ჩაერვიუე „ჰყონდიდი“ ძლიერების და ერთიანობის სიმბოლოა“. შესაძლებლობას აძლევს მწერალ ქალს მისეულა შეფასება მისცეს საქართველოს გუშინდელ, დღევანდელ, თუ ხვალდელ დღეს. ითქვას ქართველთა გულისტყვილი დაუტყვიათ პოეტ ზირა ფირცხალავას წერაღს

„უზნეობის ზეიმს ვინც ტაში დაუქრა“. ალექსანდრე ლომოვსკი წეროლში „შეგარდნაძე: სამხედროები მართლები იყვნენ...“ ააშკარაებს ელუარდ შეგარდნაძის მთელ რიგ არასამართლებრივ ქმედებებს, რომელიც ავღანეთისადმი იყო მიმართული.

„უზნეობის ზეიმს ვინც ტაში დაუქრა“.

„უზნეობის ზეიმს ვინც ტაში დაუქრა“.

„უზნეობის ზეიმს ვინც ტაში დაუქრა“.

სარმდასტიკო კოლმეცია

ხ ს მ ვ ნ ა

გია ბულია

უკვე სამი, წელიწადია ცრემლითა და ტყვილით თენდება და ღამდება ყოველი დღე ჩვენთვის, ჩვენსა საყვარელო შვილო, ვიპ... შენ იყავი ჩვენი ერთადერთი იმედი და ნუგეში... შენი მომავლით უნდა გვეხარა, მაგრამ წაწვედი და დატოვე გულამოგლეჯილი მშობლები, საფიცარი და, გატან: ჭული ბებია, დამწუხრებული ახლობლები, ძნელია ასე ცხოვრება. ჩვენს ერთადერთს სიყვარულს როდემდის ციყოთ ასე გატანჯულები?

ზანი მოგაღუბი. შტ. №618